

Causal Factors in the Implementation of Policies for the Elderly by Municipalities in Nakhon Chai Burin

Kroekrit Chotthaphiphat, Chacatrai Rayasawath and Arpaporn Sookhom

Doctor of Philosophy Program in Public and Private Management, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

E-mail: Lawyerman_2526@hotmail.co.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-0804-8363>

Email: chacatrai.r@nrnu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8935-1437>

³E-mail: aiam2524@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-4453-1798>

Received 12/05/2024

Revised 25/06/2024

Accepted 20/07/2024

Abstract

Background and Aims: In a community where the geriatric population is growing at a rapid rate. The development of an excellent quality of life for the elderly is largely dependent on policies about their needs. However, for the policy to be implemented to truly work, several factors must be taken into account and comprehended. Thus, this research aims to investigate (1) the effectiveness level of the implementation of policies for the elderly by municipalities in Nakhon Chai Burin (2) the level of factors that influence the implementation of policies for the elderly by municipalities in Nakhon Chai Burin and (3) the effect of causal factors in the implementation of policies for elderly by municipalities in Nakhon Chai Burin.

Methodology: This research used a quantitative approach. The study was conducted by studying a sample group consisting of 504 personnel who are involved in the implementation of policies for the elderly by municipalities in Nakhon Chai Burin. The data were collected using questionnaires. The statistics employed in the research are frequency, percentage, mean, standard deviation, Confirmatory Factor Analysis (CFA), and Structural Equation Model (SEM).

Results: The results showed that (1) the sample group places importance on the variables in the conceptual framework. The highest importance was given to attitude towards policies for the elderly followed by leadership and cooperation and politics and external environment management. The opinions were found to be at a very high level. Regarding organization competency and the results of policy implementation, a high level was observed. (2) analysis of the effect of causal factors in the implementation of policies for the elderly by municipalities in Nakhon Chai Burin shows that organization competency has a direct positive impact on leadership and cooperation with a 0.05 statistical significance level. Furthermore, organization competency has a direct positive impact on the results of policy implementation with a 0.05 statistical significance level, and organization competency has an indirect positive impact on the results of policy implementation through leadership and cooperation with a 0.05 statistical significance level. Additionally, politics and external environment management have a direct positive impact on attitudes toward policies for the elderly with a 0.001 statistical significance level. However, politics and external environment management have no significant impact on the results of policy implementation. The results of the analysis also revealed that

politics and external environment management have an indirect positive impact on the results of policy implementation through attitude towards policies for the elderly with a 0.05 statistical significance level. Moreover, leadership and cooperation directly affect the results of policy implementation with a 0.05 statistical significance level, and attitude towards policies for the elderly have a direct positive impact on the results of policy implementation with a 0.05 statistical significance level. Leadership and cooperation can explain 86.0 percent of the variation in the results of policy implementation, while attitude towards policies for the elderly can explain 85.0 percent of the variation in the results of policy implementation. The model of causal factors in the implementation of policies for the elderly by municipalities in Nakhon Chai Burin corresponds to the empirical data at a very good level (Chi-square/df=0.821, P-value=0.789, RMSEA=0.000, GFI=0.990, CFI=1.000, AGFI=0.970).

Conclusion: The study shows that organization competency, through cooperation, leadership, and attitude toward these policies, influences the effective implementation of policies for the elderly both directly and indirectly. These attitudes are also influenced by politics and management of the external environment, which in turn influences the results of policy implementation.

Keywords: Policy Implementation; Elderly People's Policy; Causal Factors; Nakhon Chai Burin Provincial Group

ปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลในเขตนครชัยบุรีนทร์

เกริกฤทธิ์ โชติธำพิพัฒน์, ชัคัตตริย์ ระยสวัสดิ์ และอาภาภรณ์ สุขหอม

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ในสังคมที่ประชากรสูงวัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ มีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับผู้สูงอายุ แต่การนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลจริง จำเป็นต้องพิจารณาและเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัยบุรีนทร์ 2) ศึกษาศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัยบุรีนทร์ และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัยบุรีนทร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรี ที่รับผิดชอบ และบุคลากรทุกฝ่ายในระดับเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตนครชัยบุรีนทร์ จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 504 ตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis – CFA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model – SEM)

ผลการวิจัย: 1) นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีที่รับผิดชอบ และบุคลากรทุกฝ่ายในระดับเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ให้ความสำคัญกับตัวแปรตามกรอบแนวคิดโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อทัศนคติต่อนโยบายผู้สูงอายุมากที่สุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับสมรรถนะขององค์กร และผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ผลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัยบุรีนทร์ พบว่า สมรรถนะขององค์กรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกภาวะผู้นำและความร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้สมรรถนะขององค์กรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ยังพบว่า สมรรถนะขององค์กรมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านภาวะผู้นำและความร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติต่อนโยบายผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 อย่างไรก็ตามการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านทัศนคติต่อนโยบายผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 รวมถึงภาวะผู้นำและความร่วมมือมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทัศนคติต่อนโยบายผู้สูงอายุมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยภาวะผู้นำและความร่วมมือสามารถอธิบายความแปรปรวนต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 86.0 และทัศนคติต่อนโยบายผู้สูงอายุสามารถอธิบายความแปรปรวนต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 85.0 แบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัย

บุรินทร์มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดีมาก (ค่าสถิติ Chi square/df=0.821, P-value=0.789, RMSEA =0.000, GFI=0.990, CFI=1.000, AGFI=0.970)

สรุปผล: การศึกษาพบว่า ความสามารถขององค์กรโดยอาศัยความร่วมมือ ความเป็นผู้นำ และทัศนคติต่อนโยบายเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม ทัศนคติเหล่านี้ยังได้รับอิทธิพลจากการเมืองและการจัดการสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะส่งผลต่อผลลัพธ์ของการดำเนินนโยบายด้วย

คำสำคัญ: การดำเนินนโยบาย; นโยบายผู้สูงอายุ; ปัจจัยเชิงสาเหตุ; กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีการคุ้มครองทางสังคมให้กับผู้สูงอายุได้ โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ ดังนี้ มาตรา 4 บัญญัติว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา 48 วรรคสอง บัญญัติว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือ ที่เหมาะสมจากรัฐและ มาตรา 71 บัญญัติว่า คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ การคุ้มครองผู้สูงอายุตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จะเน้นที่การสงเคราะห์ผู้สูงอายุให้ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ยากจน เพื่อให้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้ (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2564: 34-36)

ประเทศไทยมีนโยบายเพื่อผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2529 โดยได้มีการจัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับแรก (พ.ศ. 2529-2544) ประเด็นสำคัญของการจัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 1 คือ ผู้สูงอายุเป็น ผู้ที่เคยทำประโยชน์ให้สังคม สังคมจึงต้องทำหน้าที่ตอบแทนบุญคุณของผู้สูงอายุ วัตถุประสงค์ของแผนเน้นที่ผู้สูงอายุโดยตรง เน้นการให้ความรู้และให้ความคุ้มครองผู้สูงอายุด้านร่างกาย จิตใจ และควมมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) เริ่มใช้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า พึ่งพาตนเองได้และมีหลักประกันที่มั่นคง เพื่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมลรัตน์ รอบรู้เจน (2560) ได้วิจัย การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า รูปแบบ การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 6 กิจกรรมดังนี้ 1) การให้ความรู้ผู้ดูแล 2) การพบปะผู้สูงอายุที่วัด 3) สาธิตการเสริมคุณค่าผู้สูงอายุ 4) กิจกรรมกลุ่มพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) การสร้างต้นแบบในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ การใช้สมุนไพรพื้นบ้าน 6) การสร้างรอยยิ้ม และสันติภาพ

ในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม 7,850 แห่ง โดยเทศบาลนั้นมีจำนวนถึง 2,472 แห่ง แบ่งเป็น เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง และเทศบาลตำบล 2,247 แห่ง (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564, ออนไลน์) โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครชัยบุรินทร์) คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ บริบทจำนวนผู้สูงอายุในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครชัยบุรินทร์) ข้อมูลประชากรผู้สูงอายุ ณ ปี 2564 มีผู้สูงอายุในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ จำนวน 840,279 คน คิดเป็น 12.52% ของประชากรทั้งหมด แบ่งเป็น

รายจังหวัด ดังนี้ 1) นครราชสีมา 417,303 คน (15.81%) 2) ชัยภูมิ 188,874 คน (16.85%) 3) บุรีรัมย์ 233,177 คน (14.65%) 4) สุรินทร์ 208,995 คน (14.96%) สัดส่วนผู้สูงอายุในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์ สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศไทย (14.06%) จังหวัดชัยภูมิมีสัดส่วนผู้สูงอายุสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัด สำหรับแนวโน้ม คาดการณ์ว่าจำนวนผู้สูงอายุ ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องภายในปี 2578 คาดว่า จะมีผู้สูงอายุมากกว่า 1 ล้านคน คิดเป็น 16.23% ของประชากรทั้งหมด และเกิดผลกระทบต่างๆ ประกอบด้วย 1)ด้านเศรษฐกิจ ภาระค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุจะเพิ่มสูงขึ้น แรงงานวัยทำงาน มีจำนวนลดลง ส่งผลต่อเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม ครอบครัวมีขนาดเล็กลง ผู้สูงอายุจำนวนมากอาศัยอยู่เพียงลำพัง ปัญหาความเหงา โดดเดี่ยว ปัญหาสุขภาพจิต 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความต้องการทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาขยะมูลฝอย (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564)

ดังนั้น จึงสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยเฉพาะ ในเทศบาลเขตนครชัยบุรินทร์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ได้ทั้งกับตัวผู้สูงอายุ ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต่อการกำหนดนโยบายและแผนงานที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัยบุรินทร์
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัยบุรินทร์
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัยบุรินทร์

การทบทวนวรรณกรรม

ปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลในเขตนครชัยบุรินทร์ เป็น การศึกษารวบรวมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การ แนวคิดของการเมืองและการบริหาร สภาพแวดล้อมภายนอก แนวคิดของภาวะผู้นำและความร่วมมือแนวคิดของทัศนคติต่อนโยบาย ซึ่งแนวคิดของ สมรรถนะขององค์การ โดย ลูธิตีพัฒน์ พิษุฒาดาวงค์ (2548: 15) กล่าวว่า สมรรถนะขององค์การ (Organization Competency) หมายถึง การใช้กลยุทธ์ความสามารถของการแข่งขันและความได้เปรียบของ องค์การในลักษณะที่ส่งผลต่อการมีผลประกอบการที่ดีกว่าคู่แข่ง สมรรถนะขององค์การจะต้องมีความ เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัฒนธรรม ค่านิยมขององค์การ นอกจากนี้สมรรถนะขององค์การสามารถส่งผล ต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ Sufahmi, Prastiti and Widia (2022: 215) ได้ศึกษาผลของแรงจูงใจ สมรรถนะ และความเป็นผู้นำที่มีต่อการนำนโยบายความมั่นคงทางอาหารของกรมการเกษตรและความมั่นคง ทางอาหารไปปฏิบัติประเทศอินโดนีเซีย พบว่า สมรรถนะขององค์กรส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับ Lertloi et al (2021: 2209) ได้ศึกษาตัวแบบของการนำนโยบายการสอนและการเรียนรู้ ออนไลน์ไปปฏิบัติและผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบายในโรงเรียนเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทรัพยากรนโยบายส่งผลต่อผลการปฏิบัติตามนโยบาย จึงนำเสนอสมมติฐานข้อ 1 คือ สมรรถนะขององค์การ มีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำและความร่วมมือ ข้อ 2 คือ สมรรถนะขององค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อ ผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ และข้อ 3 คือ สมรรถนะขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์การ นำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่งผ่านภาวะผู้นำและความร่วมมือ

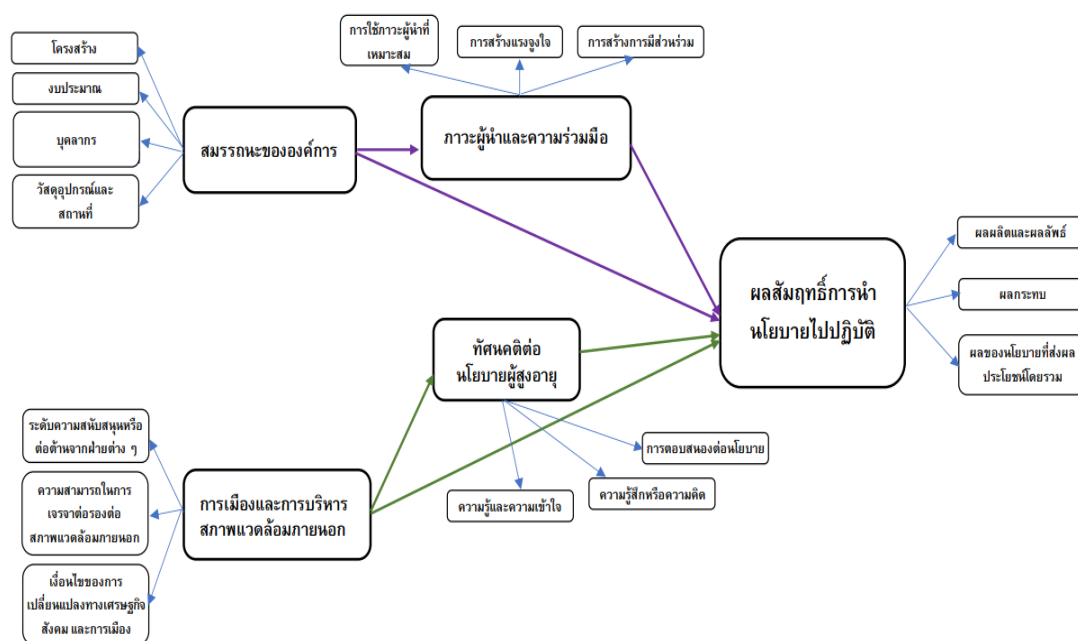
สำหรับการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดของ Van Meter and Van Horn (1976: 208) องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในฐานะที่เป็นตัวแปรสภาพแวดล้อมของผลิตผลนโยบาย องค์ประกอบด้านนี้จะมีผลกระทบอย่างมากต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเฉพาะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การพิจารณาองค์ประกอบด้านนี้จะคำนึงถึงว่าการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความเพียงพอต่อการส่งเสริมให้แผนงานโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ และ ผู้มีส่วนร่วมเรื่องใดเรื่องหนึ่งของนโยบาย หรือผู้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย ถ้าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจในนโยบายของรัฐ ก็จะส่งเสริมนโยบายให้ดำเนินการไปได้ประสบความสำเร็จ (วรเดช จันทรศร, 2554: 129-132) : และเป็นไปตามงานวิจัยของ Kusnandar (2021) ได้ศึกษารูปแบบการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพบว่า ทรัพยากรของนโยบาย (Policy Source) การสื่อสารระหว่างองค์การ (Communication) ทศคติของผู้ปฏิบัติ (Attitude) สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (Economic, Social and Political) มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ (Implementation) จึงนำเสนอสมมติฐานข้อ 4 คือ การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติต่อนโยบาย ข้อ 5 คือ การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ และข้อ 6 คือ การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่งผ่านทัศนคติต่อนโยบาย

ในส่วนภาวะผู้นำและความร่วมมือ ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยก็คือ ผู้นำ ถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะสามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตาม ตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีแต่ทางตรงกันข้ามถ้าองค์การใดได้ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพก็จะไม่สามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ ซึ่งจะเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในองค์การประสบความล้มเหลว (วิเชียร วิทย์อุดม, 2561: 163) การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารในหน่วยงานจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม รู้จักใช้วิธีจูงใจในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้สมาชิกในองค์การดั่งสมรรถนะของตนมาปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเกิดความผูกพันและการยอมรับ จากสมาชิกคนอื่น จนกลายเป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ สามารถสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วม ทำให้สมาชิกเกิดความมั่นใจและร่วมมือปฏิบัติงานอย่างเต็มขีดความสามารถ จะทำให้องค์การสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว พร้อมส่งผลให้องค์การมีการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2560: 319) จึงนำเสนอสมมติฐานข้อ 7 คือ ภาวะผู้นำและความร่วมมือมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ

และทัศนคติต่อนโยบาย มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของทัศนคติต่อนโยบายไว้ โดยเฉพาะ Thurston (1968: 479) ที่ได้ให้ความหมายของทัศนคติ (Attitude) ว่าเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาชนิดหนึ่ง ที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย แต่เป็นความโน้มเอียงด้านจิตใจภายในแสดงออกให้เห็นได้โดยพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่ง Triandis (1971: 6-7) ได้ให้ความหมายของทัศนคติเพิ่มเติมว่าเป็นความรู้สึก และอารมณ์ที่ประเมินจากความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ ซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนอง สิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องในทิศทางที่ประเมินไว้ ทัศนคติของบุคคลนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปตาม ค่านิยมของชุมชนที่เป็นสมาชิกอยู่ โดยทัศนคติจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลกล้าที่จะเผชิญหรือ หลีกเลียงจากสิ่งเร้าได้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541: 367) นอกจากนี้ Schiffman and Kanuk (2004: 19-20) กล่าวถึง ทัศนคติ (Attitude)

หมายถึง สภาพทางจิตของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ในการที่จะตอบสนองต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์ เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งในทำนองว่าชอบหรือไม่ชอบ ตามปกติแล้วบุคคลจะต้องมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเสมอ ลักษณะทางจิตใจที่ส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อ นโยบายของรัฐ โดยแสดงออกถึงความรู้และความเข้าใจ ความรู้สึกหรือความคิด และการตอบสนองต่อ นโยบาย (Hogg and Vaughan, 1998: 116-121; Schiffman and Kanuk, 2004: 19-20) และเป็นไปตาม งานวิจัยของ Lertloi et al. (2021) ได้ศึกษาตัวแบบของการนำนโยบายการสอนและการเรียนรู้ออนไลน์ไป ปฏิบัติและความสำเร็จของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า ทรัพยากร (Resource) ส่งผลต่อทัศนคติของผู้ปฏิบัติ (Operator's Attitudes) การสื่อสาร (Communication) ส่งผลต่อทัศนคติของผู้ปฏิบัติ (Operator's Attitudes) และผลสัมฤทธิ์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติ (The Results of Implementation of the Policy) สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (Economic, Social and Political) มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติ (The Results of Implementation of the Policy) จึงนำเสนอสมมติฐาน ข้อ 8 คือ ทัศนคติต่อนโยบายมีอิทธิพลทางตรงต่อ ผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดการ วิจัย แสดงดังภาพ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะขององค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำและความร่วมมือ
2. สมรรถนะขององค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ

3. สมรรถนะขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่งผ่านภาวะผู้นำและความร่วมมือ
4. การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติต่อนโยบาย
5. การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ
6. การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่งผ่านทัศนคติต่อนโยบาย
7. ภาวะผู้นำและความร่วมมือมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ
8. ทัศนคติต่อนโยบายมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาล ในเขตนครชัยบุรีนทร์ จึงได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยที่ประกอบด้วย การกำหนดขั้นตอนการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ สรุปผลข้อมูล ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลในเขตนครชัยบุรีนทร์ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ การกำหนดประชากร คือ เทศบาล เขตนครชัยบุรีนทร์ โดยผู้ให้ข้อมูล คือนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีที่รับผิดชอบ และบุคลากรทุกฝ่ายในระดับเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบาย ประกอบด้วย เทศบาลนคร จำนวน 1 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 9 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 206 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564, ออนไลน์) กลุ่มตัวอย่างได้จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 606)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เชิงปริมาณ คือแบบสอบถาม (Questionnaire)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้นจำนวน 504 ตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้ทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบาย ลักษณะของข้อมูล ประกอบด้วย ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ ข้อที่ 3 ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมานการวิเคราะห์สมการโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และทดสอบสมมติฐานทั้ง 8 ข้อ เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อตามลำดับ ดังนั้นการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างจึงสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factors analysis: CFA) และวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ (Path analysis: PA) ไปพร้อม ๆ กันได้ในคราวเดียวเหมาะสมกับการพิสูจน์แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งมักจะมีโครงสร้างของตัวแปรเป็นโมเดลเชิงสาเหตุ (Causal model) ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างนั้น

ผู้วิเคราะห์จะต้องทำการปรับ โมเดลให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เสียก่อน จึงจะสามารถนำค่าสถิติต่าง ๆ ไปใช้งานได้อย่างถูกต้อง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลในเขตนครชัยบุรีรินทร์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาระดับปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาล ในเขตนครชัยบุรีรินทร์

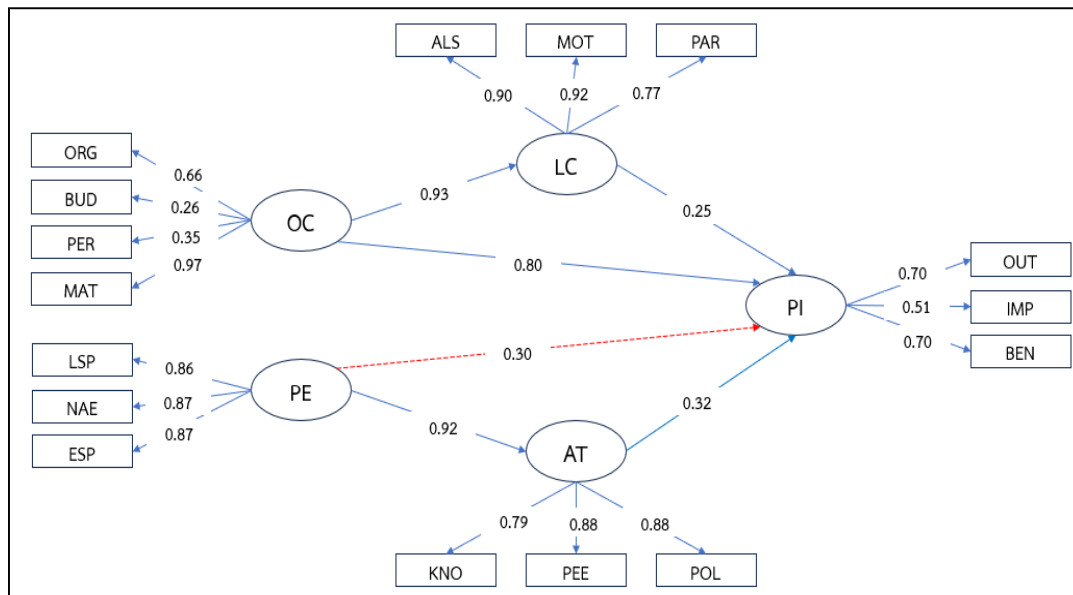
ตาราง 1 ระดับปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลในเขตนครชัยบุรีรินทร์

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สมรรถนะขององค์กร (OC)	4.23	0.51	มาก	5
2. การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก (PE)	4.55	0.52	มากที่สุด	3
3. ภาวะผู้นำและความร่วมมือ (LC)	4.58	0.55	มากที่สุด	2
4. ทศนคติต่อนโยบาย (AT)	4.62	0.58	มากที่สุด	1
5. ผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (PI)	4.34	0.53	มาก	4

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรตามกรอบแนวคิด 5 ตัวแปร โดยด้านทัศนคติต่อนโยบายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.55) ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.52) ด้านผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.53) และสมรรถนะขององค์กรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัยบุรีรินทร์

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับโมเดลโดยได้ทำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลตามสมมติฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์และทดสอบสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ดังภาพ 2

$\chi^2=34.47$, $df=42$, $\chi^2/df = 0.821$, $P\text{-value}=0.789$, $RMSEA=0.000$, $GFI=0.990$, $CFI=1.000$, $AGFI=0.970$

จากภาพ 2 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลในเขตนครชัยบุรินทร์

1. สมรรถนะขององค์กร (OC) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกภาวะผู้นำและความร่วมมือ (LC) โดยมีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.93 มีอิทธิพลรวม (TE) เท่ากับ 0.93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 นอกจากนี้ สมรรถนะขององค์กร (OC) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (PI) โดยมีอิทธิพลทางตรง 0.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ทั้งนี้ยังพบว่า สมรรถนะขององค์กร (OC) มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (PI) ผ่านภาวะผู้นำและความร่วมมือ (LC) โดยมีอิทธิพลทางอ้อมรวม 0.24 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก (PE) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติต่อนโยบาย (AT) โดยมีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.92 มีอิทธิพลรวม (TE) เท่ากับ 0.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ในขณะที่การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก (PE) ไม่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (PI) โดยมีอิทธิพลทางตรง 0.30 ทั้งนี้ยังพบว่า การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก (PE) มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (PI) ผ่านทัศนคติต่อนโยบาย (AT) โดยมีอิทธิพลทางอ้อมรวม 0.29 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ภาวะผู้นำและความร่วมมือ (LC) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (PI) โดยมีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.25 มีอิทธิพลรวม (TE) เท่ากับ 0.25 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ทัศนคติต่อนโยบาย (AT) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ (PI) โดยมีอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.32 มีอิทธิพลรวม (TE) เท่ากับ 0.32 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาล ในเขตนครชัยบุรินทร์ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านผลผลิตและผลลัพธ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลผลิตและผลลัพธ์ของนโยบายผู้สูงอายุเป็นขั้นตอนในการบริหารนโยบายที่ได้ประกาศเป็นนโยบายแล้วหรือขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ บุคลากรจึงให้ความร่วมมือและนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของ วรเดช จันทรศร (2554) กล่าวว่า ตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติวัดจากผลผลิตและผลลัพธ์ เมื่อมีการยอมรับปฏิบัติตามนโยบายจากการรับรู้หรืออีกนัยหนึ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติจะให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของความสามารถที่ผลักดันให้การทำงานของกลไกทั้งหมดสามารถบรรลุผลลัพธ์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สุจินต์สะพัด ศิริบุรณ์ และปิยากร หวังมหาพร (2565) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากในด้านผลกระทบของนโยบายของผู้สูงอายุ ในประเด็นผลของนโยบายผู้สูงอายุ สามารถลดค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด กล่าวได้ว่านโยบายผู้สูงอายุยังไม่สามารถลดค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเขตนครชัยบุรีรินทร์ ประกอบด้วย สมรรถนะขององค์การ การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และทัศนคติต่อนโยบาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน โดยด้านทัศนคติต่อนโยบาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ และด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ตามลำดับ ดังที่ Van Meter และ Van Horn (1975: 445-488) ได้กล่าวถึง ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรหลักทัศนคติต่อนโยบายก่อให้เกิดความตั้งใจของผู้ปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบาย นอกจากนี้ วรเดช จันทรศร (2554: 135-136) ได้ทำการศึกษาและพัฒนาตัวแบบการนำนโยบายสาธารณะ ไปปฏิบัติเรียกว่า ตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrative Model) องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบการบูรณาการนี้ได้แก่ นโยบายจะสำเร็จได้นั้นส่วนหนึ่งมาจากความแข็งแกร่งของสมรรถนะขององค์การ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม รู้จักใช้วิธีจูงใจในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้สมาชิกในองค์การดึงสมรรถนะของตนมาปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และความสามารถของผู้เล่น (Players) หรือตัวแทนขององค์การ กลุ่ม หรือ สถาบันตลอดจนความสัมพันธ์กับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ตัวแปรนี้ได้แก่ ระดับความสนับสนุนหรือต่อต้านจากฝ่ายต่าง ๆ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและระดับการพึ่งพาที่ต้องมีระหว่างหน่วยงาน ความสามารถในการเจรจาต่อรองสภาพแวดล้อมภายนอก และเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สอดคล้องกับการศึกษาของ สุจินต์สะพัด ศิริบุรณ์ และปิยากร หวังมหาพร (2565) พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ ได้แก่ สมรรถนะขององค์การ ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ได้ผล ดังนี้

3.1 สมรรถนะขององค์การมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อภาวะผู้นำและความร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้ สมรรถนะขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านภาวะผู้นำและความร่วมมือ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สมรรถนะขององค์การ

ทำให้เห็นถึงความเข้มแข็งของการควบคุมบังคับบัญชาของหน่วยงาน สมรรถนะขององค์กรที่เน้นการมีโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม สามารถวางแผนและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานไปปฏิบัติ ภาวะผู้นำที่มีความรับผิดชอบ วิสัยทัศน์ชัดเจน และมีทักษะในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงาน สามารถจูงใจ ให้บุคลากรปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนความพร้อมด้านอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ รวมถึงงบประมาณที่เพียงพอ จะนำไปสู่ต่อการดำเนินนโยบายที่มีประสิทธิภาพและเกิดความสำเร็จในการดำเนินงานนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Guerrero and Kim (2013: 193 -194) กล่าวว่า โครงสร้างองค์กรมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำและการให้บริการนโยบายด้านสุขภาพสำหรับผู้ติดยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sufahmi, Prastiti and Widia (2022: 215) ได้ศึกษาผลของแรงจูงใจ สมรรถนะและความเป็นผู้นำที่มีต่อการนำนโยบายความมั่นคงทางอาหารของกรมการเกษตรและความมั่นคงทางอาหารไปปฏิบัติประเทศอินโดนีเซีย พบว่า สมรรถนะขององค์กรส่งผลต่อการนำนโยบายความมั่นคงทางอาหารไปปฏิบัติ

3.2 การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทัศนคติต่อนโยบายผู้สูงอายุสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kusnandar (2021: 2602) กล่าวว่า ทัศนคติของผู้ปฏิบัติมีผลกระทบต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกอันเกิดจากการสนับสนุนหรือการต่อต้านจากฝ่ายต่างๆ การสนับสนุนและสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนานโยบาย และการจัดสรรผลประโยชน์ ต่อผู้ที่ได้รับประโยชน์และผู้ที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสม สามารถสร้างความเข้าใจและการตอบสนอง ที่ดีต่อนโยบายอันจะเอื้อประโยชน์ต่อผู้สูงอายุได้ ในทางตรงกันข้ามการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อม ภายนอกมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kusnandar (2021: 2599) ได้ศึกษารูปแบบการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (Economic, Social and Political) มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ (Implementation) ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะการกำหนดนโยบายและกฎหมายที่ชัดเจน มีมาตรการที่กำหนดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงไม่ส่งผลต่อความต้องการเร่งด่วนหรือปัญหาในการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ อย่างไรก็ตามการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติผ่านทัศนคติต่อนโยบาย สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kusnandar (2021: 2604-2605) กล่าวว่า ทัศนคติของผู้ปฏิบัติและสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีผลกระทบต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้วิธีการของโมเดลสมการโครงสร้าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหากเกิดการรับรู้หรือมีทัศนคติที่ดี ต่อนโยบายอันเกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เกิดการยอมรับและตอบสนองนโยบายย่อมนำไปสู่การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3 ภาวะผู้นำและความร่วมมือมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sufahmi, Prastiti and Widia (2022: 215) ได้ศึกษาผลของแรงจูงใจ สมรรถนะ และความเป็นผู้นำที่มีต่อการนำนโยบายความมั่นคงทางอาหารของกรมการเกษตรและความมั่นคงทางอาหารไปปฏิบัติประเทศอินโดนีเซีย พบว่า ภาวะความเป็นผู้นำส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมายของนโยบาย สร้างการมีส่วนร่วมและสามารถนำพาองค์กรให้ขับเคลื่อนนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิด

การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามและประเมินผล จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวคิดของ วิเชียร วิทย์อุดม (2561: 163) องค์กรจะมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยก็คือ ผู้นำ ถ้าองค์กรใดได้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพก็จะสามารถ สั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงาน ตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่ทางตรงกันข้ามถ้าองค์กรใดได้ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะไม่สามารถสั่งการและใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ ซึ่งจะเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในองค์กรประสบความล้มเหลว

3.4 ทักษะคติต่อนโยบายมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ Kusnandar (2021: 1-2) ได้ศึกษารูปแบบการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า ทักษะคติของผู้ปฏิบัติ (Attitude) มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ (Implementation) สอดคล้อง Sulila (2021: 1213) ได้ศึกษาอิทธิพลของโครงสร้าง ทรัพยากร ทักษะคติหรือเจตคติ และการสื่อสารที่มีต่อการนำนโยบายการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไปปฏิบัติในประเทศ อินโดนีเซีย ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า ทักษะคติหรือเจตคติ มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไปปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเข้าใจที่ถูกต้อง นำไปสู่การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของนโยบายผู้สูงอายุ การเชื่อมโยงนโยบายกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเชื่อมั่น สามารถสร้างการรับรู้ และการตอบสนองต่อนโยบายผู้สูงอายุจึงส่งผล ต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและบรรลุความสำเร็จของนโยบาย

ข้อเสนอแนะ

จากวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาล ในเขตนครชัยบุรีนทร์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านสมรรถนะขององค์กร

1.1.1 ด้านโครงสร้างองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายผู้สูงอายุควรมีความชัดเจนในการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบและปฏิบัติงานตามนโยบายผู้สูงอายุ

1.1.2 ด้านงบประมาณ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายผู้สูงอายุควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามนโยบายผู้สูงอายุ และจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

1.1.3 ด้านบุคลากร ควรมีปริมาณบุคลากรเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานตามนโยบาย ผู้สูงอายุ

1.1.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ หน่วยงานควรมีสถานที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานตามนโยบายผู้สูงอายุ

1.2 ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

1.2.1 ด้านระดับความสนับสนุนหรือต่อต้านจากฝ่ายต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมทางการเมืองและการบริหารนโยบายสาธารณะ ทำให้แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายผู้สูงอายุ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.2.2 ด้านความสามารถในการเจรจาต่อรองต่อสภาพแวดล้อมภายนอก หน่วยงานควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มหรือสถาบันภายนอกองค์กรหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.2.3 ด้านเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ควรให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายผู้สูงอายุ ให้ประสบผลสำเร็จ

1.3 ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ

1.3.1 ด้านการใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อให้ทิศทางการปฏิบัติงานตามนโยบายผู้สูงอายุ สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ

1.3.2 ด้านการสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารยกย่อง ชมเชย มีความไว้วางใจและให้การยอมรับ ในความรู้และความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาในประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามนโยบายผู้สูงอายุ

1.3.3 ด้านการสร้างการมีส่วนร่วม ผู้บริหารที่ดูแลรับผิดชอบและขับเคลื่อนนโยบายผู้สูงอายุ สามารถสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อร่วมกันปฏิบัติงานตามนโยบายผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านทัศนคติต่อนโยบาย

1.4.1 ด้านความรู้และความเข้าใจ หน่วยงานควรสร้างความเข้าใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายผู้สูงอายุให้แก่บุคลากร

1.4.2 ด้านความรู้สึกหรือความคิด หน่วยงานควรให้ความสำคัญต่อการชื่นชมและความมุ่งมั่นในการทำงานตามนโยบายผู้สูงอายุ

1.4.3 ด้านการตอบสนองต่อนโยบาย หน่วยงานควรหาแนวทางในการแก้ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานตามนโยบายผู้สูงอายุอย่างเต็มที่

1.5 ด้านผลสัมฤทธิ์การนำนโยบายไปปฏิบัติ

1.5.1 ด้านผลผลิตและผลลัพธ์ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติที่สามารถสร้างความพึงพอใจต่อนโยบายผู้สูงอายุแก่ประชาชนหรือผู้สูงอายุ

1.5.2 ด้านผลกระทบ การดำเนินนโยบายต้องสามารถลดค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้

1.5.3 ด้านผลของนโยบายที่ส่งผลประโยชน์โดยรวม การนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ต้องคำนึงถึงการสร้างสุขภาพที่ดีให้กับผู้สูงอายุเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยแนวทางการพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลในเขตนครชัยบุรีในเชิงลึก เพื่อให้เห็นเหตุการณ์สภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง และสังเกตอย่างละเอียดในทุกๆ ด้านแบบเจาะลึก เพื่อหาสาเหตุแบบเฉพาะเจาะจงและนำมาตีความแก้ไขปัญหา

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยเชิงสาเหตุในการนำนโยบายของผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลในเขตอื่นหรือทั้งประเทศ

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2564). *ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. Retrieved from: <http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp>

จิตติพัฒน์ พิษุธาตางศ์. (2548). *การพัฒนาระบบสมรรถนะของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: ปูนซีเมนต์ไทย.

วรเดช จันทรศร. (2554). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.

- วิเชียร วิทย์อุดม. (2561). *การพัฒนาองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: ธนัชการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2560). *หลักธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบทางสังคม*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2564). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. พิมพ์ครั้งที่ 5. Retrieved from: <http://elibrary.constitutionalcourt.or.th/research/detail.php?ID=261>.
- สุจินต์สะพัด ศิริบูรณ์ และปิยากร หวังมหารพร. (2565). ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอสองแคว จังหวัดน่าน. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 11(1), 24-40.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิรัตน์ รอบรู้เจน. (2560). การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 9(3), 57-68.
- Guerrero, E.G., & Kim, A. (2013). Organizational structure, leadership and readiness for change and the implementation of organizational cultural competence in addiction health services. *Journal of Substance Abuse Treatment*, 44(2), 193-200.
- Hogg, M.A., & Vaughan, G.M. (1998). *Social psychology*. 2nd edition. New York: Prentice Hall.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607 – 610
- Kusnandar, I. (2021). Policy implementation of village funds; A comparative analysis. *Review of International Geographical Education Online*, 11(5), 2599-2613.
- Lertloi, P., Niyamabha, A., Wichitpatcharaporn, W. & Kerdsuwan, S. (2021). A model of online teaching and learning policy implementation factors affecting success of private schools in Bangkok Metropolis. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12(13), 2209-2216.
- Schiffman, L.G., & Kanuk, L.L. (2004). *Consumer behavior*. 8th edition. New Jersey: Pearson Education International.
- Sufahmi, C.W., Prastiti, T.D. and Widia, E. (2022). The effect of spiritual motivation, competence, and leadership on food security performance through implementation of policy at agriculture and food security department Lingga district, Riau Islands, Indonesia. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 13(2), 215-225.
- Sulila, I. (2021). The influence of structure, resources, disposition and communication on small- and medium-sized enterprises' empowerment policy implementation in Indonesia. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*. 8(6), 1213-1223.
- Thurstone, L.L. (1968). *Primary mental abilities*. Chicago, Illinois: University of Chicago Press.
- Van Meter, D.S., & Van Horn, C.E. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration and Society*, 6(4), 445-488.

Van Meter, D.S., & Van Horn, C.E. (1976). *The policy implementation process policy: A social program implementation*. New York: Academic Press.